

ARBEIDSRET TEN

DOM

Avsagt: 13. mars 2019

Saksnr.: 20/2018

Lnr.: AR-2019-10

Dommere: Jakob Wahl
Eli Mette Jarbo
Tone Aasgaard
Didrik Coucheron
Niels Selmer Schweigaard
Flemming Otto Hansen
Axel Thuve

Saken gjelder: Vekteroverenskomsten § 5 pkt. 3, tjenestegrenstillegg for helse- og sosialtjeneste.

Arbeidstakerorganisasjonen Parat

Advokat Lene Liknes Hansen
Rettslig medhjelper:
Advokat Christen Horn Johannessen

mot

1. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) Advokat Siri Lorentzen
2. Securitas AS

DOM

- (1) Saken gjelder spørsmålet om Vekteroverenskomsten mellom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) § 5 pkt. 3 om tjenestegrenstillegget «Helse- og sosialtjeneste» gjelder for vektere som arbeider på Lovisenberg Diakonale Sykehus (Lovisenberg), og som under sitt arbeid har plikt til å beskytte medisinsk personell og bistå disse med å håndtere sykehusets pasienter.
- (2) Tvisten står mellom YS/Parat på den ene siden og NHO og Securitas AS (Securitas) på den andre siden. Tvisten har sin bakgrunn i krav fremmet lokalt på vegne av vektere som gjør tjeneste ved Lovisenberg.
- (3) Securitas tilbyr manuelle og tekniske vakt- og sikkerhetstjenester. Selskapet har virksomhet i 57 land. I Norge er virksomheten organisert i tre selskaper: Securitas AS, Securitas Transport Aviation Security og Sikkerhet AS. Samlet har selskapene ca. 6000 ansatte. Securitas AS leverer blant annet ulike vektertjenester, herunder stasjonært vakthold, kontrolltjenester, mobilt vakthold og utrykning og områdekontroll.
- (4) **Sakens tariffrettslige ramme**
- (5) Vekteroverenskomsten for perioden 2016 – 2018, inngått mellom NHO/NHO Service og YS/Parat gjelder for vektere som er ansatt i vaktelskap, jf. Vekteroverenskomsten § 1. Paragraf 5 Lønnsbestemmelser lyder:

«§ 5 Lønnsbestemmelser

1. Lønnsregulativ

...

2. Funksjonstillegg

Vektere som ansettes av selskapet til å inneha stillingen som instruktører, områdeleder, vaktleder eller objektledere, skal minst ha følgende tillegg til regulativlønnen.

Instruktør	kr. 750,- pr. måned
Objektleder	kr. 750,- pr. måned
Vaktleder	kr- 750,- pr. måned
Områdeleder	kr. 1650,- pr. måned

Definisjon:

Vaktleder:	Vekter med drifts- og opplæringsansvar for et vaktlag.
Objektleder:	Vekter med drifts- og opplæringsansvar for et arbeidssted/oppdrag/kunde som er definert som et objekt.
Områdeleder:	Vekter med drifts- og opplæringsansvar for flere objekter/kunder/ruter innenfor et vaktområde eller tjenestegren.

Tilleggene utelukker hverandre.

Det kan videre gis andre tillegg etter avtale mellom bedriften og de tillitsvalgte. I de tilfeller bedriften ønsker å inngå bonusavtaler med de ansatte, skal dette forhandles med de tillitsvalgte på bedriften. Hvis ønskelig kan NHO Service/Parat kobles inn.

3. Tjenestegrenstillegg

Innen de enkelte selskaper avtales tillegg for spesielle tjenester som verditransport, alarmstasjon, utrykning, resepsjonstjenester, heliport/flyplasstjeneste og helse- og sosialtjeneste.

Det skal minst betales følgende satser:

Verditransport	kr. 1600,- pr. måned
Alarmstasjon	kr. 1600,- pr. måned
Utrykning	kr. 1050,- pr. måned
Helse- og sosialtjeneste	kr. 1050,- pr. måned
Resepsjonstjeneste	kr. 450,- pr. måned
Heliport-/flyplasstjeneste, ikke sertifisert sikkerhetskontrollør	kr. 1350,- pr. måned
Heliport-/flyplasstjeneste, sertifisert sikkerhetskontrollør	kr. 1750,- pr. måned
Bom på dagtid 37,5 timer pr. uke	kr. 150,- pr. måned
Mobil	kr. 150,- pr. måned
Område- og sentervakt	kr. 300,- pr. måned
Svinn	kr. 450,- pr. måned
Telling	kr. 500,- pr. måned
Justis m/begrenset politimyndighet	kr. 1350,- pr. måned
Vektertjeneste om bord på skip i internasjonalt farvann som underlegges Lov om skipssikkerhet	kr. 300,- pr. måned

For deltidsansatt vekter som arbeider innenfor overnevnte tjeneste utbetales tillegg forholdsmessig etter utførte timer.

Merknad 1

Det vises til beskrivelsene av tilleggene i bilag 16 Beskrivelse av tjenestegrenstilleggene.

4. Tillegg for ubekvem arbeidstid

...

5. ...»

- (6) Overenskomsten bilag 16 inneholder beskrivelser av noen av tjenestegrenstilleggene. Tilleggene for helse- og sosialtjeneste, for bom på dagtid og for vektertjeneste om bord på skip i internasjonalt farvann er ikke nærmere beskrevet.
- (7) **Tariffhistorikken**
- (8) Vekteroverenskomsten har sin bakgrunn i en tariffavtale fra 1980, inngått mellom Norsk Arbeidsgiverforening/Securitas og Landsorganisasjonen i Norge (LO)/Norsk Arbeidsmandsforbund (NAF) som parter. I 1986-1988 ble Vekteroverenskomsten inngått som en bransjeavtale mellom Norsk Arbeidsgiverforening og YS/PRIFO (daværende

Privatansattes Fellesorganisasjon, nå Parat). Overenskomsten ble utarbeidet etter mønster av Vekteroverenskomsten mellom Norsk Arbeidsgiverforening og vaktelskapene og LO/NAF.

- (9) Vekteroverenskomsten er en normallønnsavtale. I overenskomsten 1986-1988 var det en bestemmelse om enkelte tillegg til regulativlønn i § 5 pkt. 2:

«Funksjons- og vaktledertillegg.

Vekttere som utpekes av selskapet til å fungere som instruktører eller vaktledere, skal ha tillegg til regulativlønnen. Tilleggene fastsettes etter avtale med de tillitsvalgte. Det kan videre gis andre tillegg etter avtale med de tillitsvalgte for spesielle tjenester eller stillinger.»

- (10) I avtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og LO/NAF var det inntatt følgende protokolltilførsel som gjaldt særskilt for Securitas:

«Protokolltilførsler for de enkelte selskaper:

For Securitas A/S gjelder:

Funksjonstillegg.

Der selskapet utnevner /oppretter spesielle stillinger/funksjoner innenfor overenskomstområdet, skal det utbetales følgende tillegg pr. måned:

Gruppe 1:	Verditransport	kr. 1700,-
	Områdeleder	» 1400,-
	Alarmstasjon/utrykning	» 1400,-
Gruppe 2:	Resepsjonstjeneste	kr. 800,-
	Vaktleder	» 500,-
	Objektleder	» 500,-
	Instruktør	» 500,-
	Heliport	» 500,-

Tilleggene i gruppe 1 utelukker hverandre.

Tilleggene i gruppe 2 utelukker ikke hverandre, med det kan maksimalt utbetales to tillegg ved eventuell dobbeltfunksjon.

Det kan videre avtales med de tillitsvalgte tillegg for ny og spesiell tjeneste/stilling.»

Avtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og YS/PRIFO hadde ikke tilsvarende bestemmelse.

- (11) I 1987-1988 ble det ført forhandlinger mellom ledelsen og de tillitsvalgte i Securitas om innføring av et særskilt tillegg knyttet til vekteroppdrag ved helse- og sosialsentraler. Bakgrunnen var konkrete volds- og trusselsituasjoner ved utsatte trygdekontor i Oslo. Dette førte til at Oslo kommune bestilte vektere til vakthold ved disse kontorene for å ivareta de ansattes sikkerhet. Protokoll fra forhandlinger 7. juli 1987 lyder som følger:

«FUNKSJONSTILLEGG – TJENESTE VED SOSIALSENTRALER

De tillitsvalgte krevde at det ble utbetalt et tillegg stort kr. 1.700,- pr. mnd. for tjeneste ved sosialsentraler og trygdekontor.

Ledelsens tilbud på kr. 800,- pr. mnd. kunne ikke aksepteres og de tillitsvalgte forbeholder seg retten til å reise saken i nye forhandlinger etter en nøye gjennomgang med de som i dag tjenestegjør ved sosialsentralene og trygdekontorene.»

- (12) Av protokoll 1. juli 1988 fremgår følgende:

«Lønn – Helse- og Sosialsentraler

STU krever at det gies et funksjonstillegg på kr. 1. 700,- pr. måned for tjeneste ved helse- og sosialsentraler. Det er en forutsetning at tjenesten utføres etter de retningslinjer som ble utarbeidet i prøveprosjektet i Region Oslo og som ble godkjent i BU/AMU 24/6-88.

Ledelsen er enig i at det opprettes et funksjonstillegg for denne type tjeneste, men at dette tillegg ikke må overstige områdeledertillegget. Tilbudet fra ledelsen er at det utbetales et funksjonstillegg på kr. 1. 400,- pr. måned. Funksjonstillegget plasseres inn under gruppe 3 i Lønns- og Avtalehåndboken.

STU aksepterer tilbudet.»

- (13) Det avtalte tillegget for tjeneste ved helse- og sosialsentraler ble med en noe endret ordlyd tatt inn i Vekteroverenskomsten 1990-1992 mellom NHO og YS/PRIFO i en protokolltilførsel, tilsvarende som i overenskomsten mellom NHO og LO/NAF:

«Protokolltilførsel 1:

Innen de enkelte selskaper bør det avtales tillegg for spesielle tjenester som verditransport, alarmstasjon, utrykning, resepsjonstjeneste, heliport/flyplasstjeneste og helse- og sosialtjeneste.

Veiledende satser:

Verditransport	...
Alarmstasjon/utrykning	...
Helse- og sosialtjeneste	kr. 1.400,- pr. måned
Resepsjonstjeneste	...
Heliport/flyplasstjeneste	...»

- (14) Det var opp til hver enkelt virksomhet som var omfattet av overenskomsten om tillegget skulle gis, jf. formuleringen «bør det avtales». Det må legges til grunn at tillegget hadde hjemmel i siste ledd i overenskomsten § 5 pkt. 2 Funksjonstillegg.
- (15) I Vekteroverenskomsten 1996-1998 mellom NHO/SBL (Servicebedriftenes Landsforening, senere NHO Service, deretter NHO Service og Handel) og YS/PRIFO fremkommer tillegget fortsatt av en protokolltilførsel, men selskapene ble nå forpliktet til å utbetale tillegget:

«Protokolltilførsel 1:

Innen de enkelte selskaper avtales tillegg for spesielle tjenester som verditransport, alarmstasjon, utrykning, resepsjonstjeneste, heliport/flyplasstjeneste, helse- og sosialtjeneste.

...»

For øvrig var protokolltilførselen lik som i overenskomsten fra 1990-1992, men de veiledende satsene for alle tilleggene var noe lavere. Satsen for tillegget for helse- og sosialtjeneste var kr. 1050,- per måned.

- (16) Ved tariffrevisjonen 2012 ble YS enig med NHO om ikke å videreføre tillegget for helse- og sosialtjeneste i Vekteroverenskomsten. Dette fremkommer i Riksmeklerens møtebok 1. juni 2012. På dette tidspunktet var tjenestegrenstilleggene blitt innarbeidet som punkt 3 i § 5 Lønnsbestemmelser:

«2. Endringer i overenskomsten:

a)...

b)...

c) § 5 pkt. 3 Tjenestegrenstillegg

Bestemmelsen endres slik:

Helse- og sosialtjeneste strykes.

Bom på dagtid strykes.

«Heliport-/flyplasstjeneste» endres til «Heliport-/ flyplasstjeneste, ikke sertifisert sikkerhetskontrollør»

Nytt punkt tas inn:

«Heliport-/ flyplasstjeneste, sertifisert sikkerhetskontrollør kr. 1.750,- pr. mnd.»

Følgende definisjoner og protokolltilførsel tas inn i merknad:

Til protokollen:

Beskrivelsen av tjenestegrenstilleggene skal ikke medføre at ansatte som i dag får tillegg blir fratatt dette. Tilleggene opprettholdes inntil vedkommende slutter i tjenesten som var grunnlaget for tillegget.

...»

- (17) Tjenestegrenstillegget for helse- og sosialtjeneste var etter dette ikke omfattet av Vekteroverenskomsten for 2012-2014 mellom NHO/NHO Service og YS/Parat.
- (18) NHO/NHO Service og LO/NAF kom i oppgjøret i 2012 ikke til enighet om revisjon av Vekteroverenskomsten. Etter en arbeidskonflikt som ble stanset med tvungen lønnsnemnd, ble tvisten avgjort av Rikslønnsnemnda.
- (19) Under behandlingen i Rikslønnsnemnda ble partene enige om å beholde de tilleggene som hadde blitt tatt ut i avtalen med YS/Parat. Følgende fremgår av Rikslønnsnemndas merknader i kjennelsen i sak 5/2012 s. 23-24:

«...

Under forhandlingene i nemnda er partene blitt enige om følgende vedrørende avtale nr. 14 mellom NHO/NHO Service og LO/Norsk Arbeidsmandsforbund § 5 Lønnsbestemmelser, nr. 3 Tjenestegrenstillegg: Når det gjelder tjenestegrenstilleggene Helse- og sosialtjeneste og Bom på dagtid 37,5 timer per uke, er partene enig om at disse beholdes.

Nemndas nøytrale medlemmer slutter seg til dette.»

(20) Tjenestegrenstillegget for helse- og sosialtjenesten var dermed omfattet av § 5 pkt. 3 i Vekteroverenskomsten 2012-2014 mellom NHO/NHO Service og LO/NAF, og på dette punktet var overenskomstene ulike i denne perioden. Tillegget kom imidlertid inn igjen i Vekteroverenskomsten 2014-2016 mellom NHO/NHO Service og YS/Parat og har etter dette stått uendret frem til i dag.

(21) **Bakgrunnen for tvisten**

(22) Tvisten kom opp høsten 2015 etter at den lokale Parat-klubben fremmet krav overfor Securitas om «Helse- og sosialtillegg for vaktobjekt Lovisenberg». Følgende fremgår av lokal uenighetsprotokoll 9. februar 2016:

«Med bakgrunn i et krav fra vekternes representanter om Helse & Sosialtillegg for tjenesteutførelse på vaktobjekt Lovisenberg tilbake til høsten 2015, har det vært noe kommunikasjon mellom partene vedrørende kravet. Kravet ble avvist pr. mail 30. september 2015 av daværende avdelingsledelse. I januar 2016 ble kravet oversendt på nytt. I den anledning har det i dag blitt avholdt forhandlingsmøte mellom partene vedrørende krav om tjenestegrenstillegget.

Arbeidstakerne anfører

Saken strekker seg tilbake fra 2011, og muligens også tidligere hvor gjentatte krav har blitt avvist. Etter at arbeidstakerne har vært i dialog med Parat høsten 2015 ønsker de å prøve saken videre, da de mener å ha krav på tillegget med bakgrunn i risikoelementer knyttet til tjenesten på objektet. Risiko er beskrevet som f.eks smittefare og utagerende pasienter (psykiatri), som etter deres syn er langt høyere enn andre tjenesteområder. I intervjuprosessen blir det informert om risikoen som er tilknyttet på objektet, samt at vekterne vil kunne bli utsatt for meget syke og i verste fall døde pasienter. Arbeidstakerne er klare på at overnevnte gir et reelt grunnlag for krav om Helse- og sosialtillegg, og kan ikke forstå hvilke objekter som eventuelt vil kunne få et slikt tillegg om ikke Lovisenberg får dette. Det informeres også om at flere av vekterne er usikre på om de ønsker å fortsette på en slik utsatt tjeneste dersom de generelt har lavere lønn enn for eksempel resepsjonister, til sammenligning.

Arbeidsgiver anfører

Helse & Sosialtillegg er etter arbeidsgivers kjennskap ikke i bruk i Securitas i dag. Tillegget ble i sin tid etablert med bakgrunn [i] et par alvorlige hendelser på trygdekontorer i Oslo, hvor daværende kunde bestilte vektere med særskilt kompetanse og kurs. At tillegget heter «Helse- og sosialtillegg» innebærer imidlertid ingen automatikk i at tjeneste som utføres på helseforetak eller sosialkontorer gir grunnlag for et slikt tillegg. Tillegget har dårlig eller ingen beskrivelse av hvordan det er tiltenkt benyttet, og NHO har derfor gjennom hovedforhandlinger forsøkt å enten fjerne tillegget eller sette formelle krav til kompetanse og retningslinjer for bruk. Her har partene ikke kommet til enighet, som medfører at tillegget er inkludert i overenskomsten, til tross for at det ikke blir benyttet pr. i dag. Med bakgrunn i at arbeidsgiver ikke anser at det er grunnlag for tillegget på objektet, avvises krav om Helse og Sosialtillegg for tjenesteutførelse på Lovisenberg.

Konklusjon

Dagens forhandlingsmøte har bidratt til at partene har fått økt forståelse for hverandres syn i saken, dog uten at partene har kommet til enighet om en løsning. ...»

(23) Saken ble fulgt opp med forhandlinger mellom NHO Service og Securitas og Parat.

Partene kom ikke til enighet. Følgende fremgår av protokoll 11. august 2017:

«Det vises innledningsvis til uenighetsprotokoll mellom de lokale parter av 9. februar 2016.

Parat anfører:

Parat viser til redegjørelsen fra vekter Wettergren som jobber ved objektet Lovisenberg sykehus. Sykehuset er et av fire sektorsykehus med akutt psykiatri i Oslo. Vekterne blir tilkalt av medisinsk personale for å bistå med pasienter som er utagerende, truende, eller voldelige. Vekterne bistår medisinsk personale med blant annet beltelegging. Vekterne blir vaksinert mot bl.a. Hepatitt, og de må ha særskilt kompetanse gjennom flere tilleggskurs i tjenesten.

Instruksen til vekterne ved dette objektet går langt utover å kun «observere og rapportere». Parat mener at så lenge tjenestegrenstillegg for «Helse- og sosialtjeneste» er inntatt i vekteroverenskomsten, så er det klart at den tjenesten vekterne ved Lovisenberg sykehus er satt til å utføre, gir rett på dette tillegget.

NHO Service anfører:

Tjenesten ved Lovisenberg sykehus faller utenfor virkeområdet til Helse- og sosialtillegget i vekteroverenskomsten § 5 pkt. 3.

Partene kom ikke til enighet.»

- (24) Etter forhandlinger mellom NHO og YS ble det inngått følgende uenighetsprotokoll 27. oktober 2017:

«Krav om forhandlinger – Tvist vedrørende forståelsen av Vekteroverenskomsten § 5 pkt. 3

Partene forhandlet på bakgrunn av YS sitt brev av 5. september 2017, og tvisteprotokoll mellom Parat og NHO Service av 11. august 2017, og lokal uenighetsprotokoll av 9. februar 2016 vedrørende forståelsen av vekteroverenskomsten § 5 pkt. 3

Partene kom ikke til enighet.

YS anfører:

YS opprettholdt de synspunkter som fremkommer i protokoll av 11. august 2017 mellom Parat og NHO Service.

NHO anfører:

NHO opprettholder sitt standpunkt om at tjenesten ved Lovisenberg sykehus faller utenfor virkeområdet til Helse- og sosialtillegget i vekteroverenskomsten § 5 pkt. 3, slik som fremholdt i protokoll 11. august 2017.

NHO mener det ville være mest hensiktsmessig at organisasjonene ser på dette tillegget i sammenheng med de andre tilleggene i bestemmelsen, og ser nærmere på definisjoner og omfang. NHO foreslo at dette tas mellom organisasjonene, og at det settes ned et utvalg som ser på dette tillegget.»

- (25) YS har i samsvar med arbeidstvistloven § 35 andre ledd overdratt søksmålskompetansen til Parat. Parat tok ut stevning for Arbeidsretten 4. september 2018. Tilsvar ble inngitt 16. oktober 2018. Hovedforhandling ble avholdt 6. og 7. februar 2019. Én partsrepresentant og åtte vitner avga forklaring. Dom i saken er ikke avsagt innen lovens frister på grunn av reisefravær, jf. arbeidstvistloven § 56 andre ledd.

- (26) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**

- (27) *Parat* har i korte trekk anført:

- (28) Tjenestegrenstillegget «Helse- og sosialtjeneste» i Vekteroverenskomsten § 5 pkt. 3 er et generelt tillegg som omfatter vektertjenester i helsesektoren, herunder vektertjenesten ved Lovisenberg.

- (29) Ordlyden i avtalen er klar og generell. Tillegget skal utbetales for å kompensere for den risiko vekterne blir utsatt for og den kompetansen som er nødvendig for slikt arbeid. Dersom tjenestegrenstillegget «Helse- og sosialtjeneste» ikke omfatter den aktuelle vektertjenesten ved Lovisenberg, innebærer det en innskrenkende tolkning av ordlyden.
- (30) Det var erkjent at vektertjenesten ved helse- og sosialkontorene innebar en særskilt risiko og krevde særlig kompetanse. Formålet med og begrunnelsen for helse- og sosialtillegget er nettopp å gi kompensasjon for risiko og krav til kompetanse. Vekteroppdrag ved sykehusene ble først vanlig fra ca. 2000, men innebærer tilsvarende risiko og kompetansekrav.
- (31) Da helse- og sosialtillegget kom inn i Vekteroverenskomsten i 1990 ble ordlyden gjort mer generell ved at den ble endret fra tillegg for «helse- og sosialsentraler» til tillegg for «helse- og sosialtjeneste». Fra å være et tillegg arbeidsgiver kunne velge å gi, ble det fra 1996 et tillegg som skulle gis når kriteriene for det var oppfylt. Det er ingenting i saken som tyder på at disse endringene var omdiskuterte.
- (32) Det er ikke støtte i saken for at det har vært en felles oppfatning om at tillegget kun skulle gjelde for vakthold ved helse- og sosialkontor. Et eksempel er saken som ble reist av NAF i 2016 i forbindelse med vekteroppdrag ved Bjørnsonsgate botiltak i Bergen. I denne sammenheng ble det også hevdet at helse- og sosialtjenestetillegget var blitt utbetalt til vektere ved sykehus i Østfold.
- (33) Allerede før tillegget ble innlemmet i Vekteroverenskomsten var man kjent med at det var et tillegg som kunne være vanskelig å praktisere, jf. tvist vedrørende inndragning av tillegget for vektere på Holmlia og på Økernsenteret. Disse sakene tilsier at det ikke forelå noen felles forståelse av ordlyden. Det burde vært en foranledning for arbeidsgiver til å presisere ordlyden, dersom det hadde vært meningen.
- (34) Også i nyere tid er det dokumentert uenighet om forståelsen av tillegget. Før oppgjøret i 2012 var det igangsatt et arbeid mellom partene for å beskrive innholdet i de ulike tjenestegrenstilleggene. Arbeidet er ikke slutført, og etter 2012 har NHO Service og Handel ikke tatt initiativ til å gå videre med det.
- (35) I 2012 hadde ikke Parat medlemmer innenfor virkeområdet til tjenestegrenstillegget for helse- og sosialtjeneste og var på dette tidspunktet mest opptatt av tilleggene for heliport-/flyplasstjeneste. Oppgjøret i 2012 avdekket imidlertid en klar uenighet om forståelsen av helse- og sosialtillegget i forhandlingene mellom NHO Service og NAF. Det fremgår av Rikslønnsnemndas kjennelse i sak 5/2012, hvor NAF blant annet anførte at tillegget må

beholdes fordi det ellers ville bli oppfattet som en nedgang i lønn for enkelte av deres medlemmer. På dette tidspunktet var det kun NAF som hadde medlemmer innenfor denne tjenestegrenen. Følgende fremkommer også av NAFs anførsler for Rikslønnsnemnda:

«Det er mye uenighet i bedriftene om hvem som skal ha og hvem som ikke skal ha tjenestegrenstillegg. Pr. i dag er det mye opp til bedriftene å beslutte hvem som skal få. Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service er ikke fullstendig omforent i synet på omfanget av de forskjellige tjenestegrenstilleggene og hvem som skal ha de utbetalt.»

- (36) Det fremgår videre av kjennelsen fra Rikslønnsnemnda at det under meklingen ble nedsatt en arbeidsgruppe som skulle se på en beskrivelse av tjenestegrenstilleggene, men uten at man kom til enighet.
- (37) Også den lokale tvisteprotokollen i vår sak viser at det var uenighet om forståelsen av tillegget, også før 2015.
- (38) Helse- og sosialtillegget må ses i sammenheng med de øvrige tjenestegrenstilleggene. Disse tilleggene er helt generelle og ikke knyttet konkret til en bestemt type objekter eller situasjon. Vektertjenesten ved Lovisenberg passer ikke inn i noen av de andre tilleggene.
- (39) Det foreligger ingen fast og entydig praksis som kan kaste lys over bruken av tillegget for helse- og sosialtjeneste. Det er ingen kjente saker mellom 1990 og 2016, med unntak av tvisten i Rikslønnsnemnda i 2012. NHO Service utarbeidet i 2011 en oversikt over bruken av tjenestegrenstillegg i de fem største sikkerhetsselskapene. Denne viser at tillegget var i bruk også etter at oppdragene ved helse- og sosialkontorene var avsluttet.
- (40) Vitneforklaringer og annen dokumentasjon i saken viser at det har vært en praksis med bruk av personlige tillegg som har gjort at problemstillingen knyttet til helse- og sosialtillegget i liten grad har kommet på spissen tidligere. I henhold til overenskomsten § 5 pkt. 2 siste ledd kan slike tillegg gis etter avtale mellom bedriften og tillitsvalgte. Det finnes eksempler på at personlige tillegg er blitt gitt for å avverge generelle krav om tjenestegrenstillegg. Bevisførselen har vist at vektere både ved Lovisenberg og Rikshospitalet er gitt personlige tillegg. Dette må forstås som en erkjennelse fra Securitas av at tjenesten ved sykehusene tilsier ekstra tillegg.
- (41) Parat fikk medlemmer på Lovisenberg i 2015, og det var først da det ble aktuelt å fremme krav om helse- og sosialtillegg. Securitas' syn i protokoll 19. februar 2016 i tvisten med NAF ved Bjørnsonsgate Botiltak tyder ikke på at Securitas mente at tillegget var begrenset til vakthold på helse- og sosialkontor.

- (42) Tjenesten ved Lovisenberg er utvilsomt omfattet av tjenestegrenstillegget for helse- og sosialtjeneste. Av objektinstruksen for Lovisenberg fremgår det at trusselbildet ved Lovisenberg omfatter tyveri, blant annet av medisiner og medisinsk utstyr, skadeverk og brann. I tillegg omfattes vold, utagering og trusler, særlig ved medisinsk mottak og psykiatrisk avdeling. Tjenesteoppgavene er angitt slik:
- «En vokter ved Lovisenberg Diakonale Sykehus utfører normale stasjonærvekteroppgaver som nedlåsing av bygg, skallsikring, utvendige og innvendige inspeksjonsrunder osv. I tillegg har vektertjenesten en del spesielle oppgaver knyttet til sykehusets drift...»**
- (43) Oppgaver knyttet til liv og helse skal ha førsteprioritet. En viktig del av vektertjenesten er å bistå sykehusets ansatte ved behov. Dette kan for eksempel være hjelp til å håndtere utagerende eller vanskelige pasienter, pårørende eller andre. I henhold til objektinstruksen kan vektere bruke fysisk makt. Vektere skal også kunne bistå sykehusavdelinger ved permanent behov for vakt hold pga. urolige pasienter mv. Vekterne skal rykke ut på alarmer fra sykehusets ansatte, herunder overfallsalarmer.
- (44) En oppsummering av vaktloggen for perioden 30. september 2016 til 16. oktober 2018 viser at vekterne i mange tilfeller bisto for eksempel ved forstyrrende og truende atferd, fysisk utagerende pasienter og ved overfallsalarmer. Det er også loggført 554 tilfeller av såkalt «preventiv tilstedeværelse i avdeling», som er sammenlignbart med tjenesten som i sin tid ble utført ved helse- og sosialkontorene i Oslo.
- (45) Vektertjenesten ved Lovisenberg forutsetter at vekterne har gjennomført en rekke kurs, for eksempel når det gjelder smittevernrutiner, håndhygiene, bruk av mekaniske tvangsmidler, personvern og informasjonssikkerhet og sikkerhet og samhandling.
- (46) Samlet viser dette at vektertjenesten ved Lovisenberg innebærer slik risiko og krav til kompetanse som i sin tid begrunnet opprettelsen av helse- og sosialtillegget.
- (47) Vekterne ved Lovisenberg har hatt krav på helse- og sosialtillegget for hele perioden de har utført arbeid ved sykehuset. Det kreves etterbetaling til de berørte arbeidstakerne fra 30. september 2015.
- (48) Det er nedlagt slik endret påstand:
- «1) Vekteroverenskomsten § 5, punkt 3 om minste tjenestegrenstillegg for «Helse- og sosialtjeneste» er slik å forstå at den omfatter vektere på Lovisenberg Diakonale Sykehus som under sitt arbeid har plikt til å beskytte medisinsk personell og bistå disse med å håndtere sykehusets pasienter.**
- 2) Securitas AS plikter å etterbetale tillegg for arbeid utført av vektere på Lovisenberg Diakonale Sykehus i samsvar med punkt 1 over fra 30. september 2015.»**

- (49) *Næringslivets Hovedorganisasjon og Securitas AS* har i korte trekk anført:
- (50) Tjenestegrenstillegget «Helse- og sosialtjeneste» ble opprettet for en konkret vektertjeneste som gikk ut på å bevokte resepsjonsområdet til offentlige sosialkontorer i Oslo. Fordi sosialkontorene var samlokalisert med offentlige helsestasjoner fikk denne tjenesten navnet «Helse- og sosialtjeneste».
- (51) Denne forståelsen har støtte i ordlyden. Betegnelsen «Helse- og sosialtjeneste» retter seg mot vektertjenesten ved helse- og sosialkontorene. Parats krav innebærer at tillegget gis et omfang som går langt utover hva partene mente da tillegget først ble avtalt.
- (52) Det er den forståelsen av ordlyden som gir uttrykk for hva partene har ment å avtale som skal legges til grunn. Det var aldri partenes intensjon å opprette et generelt tjenestegrenstillegg for vektertjenester i helsesektoren. På tidspunktet tillegget ble avtalt eksisterte det ikke vektertjenester i helsesektoren, og partene kan derfor ikke ha ment å omfatte andre tjenester enn ved helse- og sosialkontorene. Dette støttes av vitneforklaringer, både fra Per Einar Enersen og Stuart Taylor. Partene hadde dermed ingen foranledning til å presisere ordlyden ytterligere.
- (53) Vekteroverenskomsten mellom NHO/NHO Service og Handel og YS/Parat er en parallellavtale til Vekteroverenskomsten mellom NHO/NHO Service og Handel og LO/NAF. Overenskomstene skal forstås og praktiseres likt. Det vil si at LO/NAFs forståelse av helse- og sosialtjenestetillegget er relevant for tolkningen fordi den kan kaste lys over hva partene har ment å avtale.
- (54) Tillegget har ikke vært utbetalt siden slutten av 1990-tallet. Dette bekreftes av oversikten fra 2011 som NHO Service fikk laget, og som er lagt frem i saken. Satsen for helse- og sosialtillegget har stått uendret siden 1996. Dette tilsier at tillegget har hatt liten betydning for partene.
- (55) Praksis mellom de sentrale parter underbygger at partene var enige om at tillegget bare omfattet tjenesten ved helse- og sosialkontorene.
- (56) Parat har ikke hatt medlemmer innenfor helsesektoren før nå og har aldri hevdet at tillegget skulle gjelde generelt i helsesektoren før i 2015.
- (57) NAF har ikke tatt til orde for at tillegget kommer til anvendelse på andre områder enn på sosialkontor før i 2016. Saken ved Bjørnsonsgate Botiltak som kom opp i 2016, ble ikke fulgt opp av LO/NAF. NHO har varslet LO/NAF om saken for Arbeidsretten, men de har ikke engasjert seg.

- (58) I tariffoppgjøret i 2012 ble vektere på sykehus aldri nevnt og Rikslønnsnemndas kjennelse innebar ingen aksept av at helse- og sosialtillegget skulle få et utvidet omfang.
- (59) Anførselen om personlig tillegg er ikke relevant. Bruken av personlige tillegg bekrefter at helse- og sosialtillegget ikke har vært i bruk.
- (60) Tjenestegrenstilleggene speiler utviklingen i vektorbransjen. Når nye vektertjenester etableres, fremforhandles det nye tjenestegrenstillegg. Flere av tjenestegrenstilleggene knytter seg til avviklede tjenester og er ikke i bruk. For flere tjenester er det ikke avtalt tjenestegrenstillegg og ca. 1/3 av de ansatte er ikke omfattet av noen slike tillegg.
- (61) Tjenesten ved Lovisenberg er et vektoroppdrag som går ut på å ivareta sykehusets sikkerhetsbehov. Vekterne utfører en rekke ulike oppgaver og tjenesten er av en helt annen karakter enn den tjenesten som helse- og sosialtillegget ble opprettet for. «Preventiv tilstedeværelse», som saksøker viser til, er kjernen i all vektertjeneste. Vektoroppdrag ved sykehus anses ikke som spesielt risikofyllt, sammenlignet med andre typer oppdrag.
- (62) Spørsmålet om vektertjenesten ved Lovisenberg burde ha tjenestegrenstillegg er en interesselvist.
- (63) For det tilfelle at Arbeidsretten gir Parat medhold i deres påstand punkt 1, bestrides ikke retten til etterbetaling i henhold til påstanden punkt 2.
- (64) Det er nedlagt slik påstand:
- «De saksøkte frifinnes.»**
- (65) **Arbeidsrettens merknader**
- (66) *Arbeidsretten* har kommet til at de saksøkte må frifinnes, og vil bemerke:
- (67) Ordlyden i Vektoroverenskomsten § 5 pkt. 3 er vid og generell. Tjenestegrenstillegg for «Helse- og sosialtjeneste» kan etter ordlyden i og for seg romme tillegg for all vektervirksomhet i helse- og sosialsektoren, også tjenesten ved Lovisenberg, som er det som er aktuelt i vår sak.
- (68) Arbeidsretten tar ved fortolkningen av overenskomsten utgangspunkt i den forståelsen av ordlyden som var aktuell på det tidspunktet avtalen ble inngått, jf. ARD-1986-124 s. 133.
- (69) Bakgrunnen for den lokale avtalen om tillegg for tjeneste ved «Helse- og sosialsentraler» som ble inngått i Securitas i 1988, var hendelser ved enkelte sosialkontor i Oslo som nødvendiggjorde særskilt vakthold. Denne vektertjenesten ble ansett å ha en særlig risiko og vekterne måtte ha spesielle kurs. Partene er omforent om dette utgangspunktet.

- (70) Da tillegget kom inn som et generelt tillegg i Vekteroverenskomsten i 1990, både i avtalen mellom NHO/SBL og LO/NAF og mellom NHO/SBL og YS/PRIFO, ble ordlyden endret til «Helse- og sosialtjeneste», som isolert sett kunne tyde på et utvidet innhold. Ut fra vitneforklaringer finner imidlertid ikke Arbeidsretten å kunne legge til grunn at partene med dette mente å gi tillegget et videre og mer generelt innhold. Dette støttes også av at det på dette tidspunktet bare var tjenesten ved helse- og sosialkontorene som var aktuell for tillegget. Vektertjenester på sykehus ble først vanlig fra ca. 2000.
- (71) Det er ikke dokumentert noen fast og entydig praksis basert på en felles partsforståelse som kan gi støtte for at det har skjedd en utvikling slik at tillegget for helse- og sosialtjeneste har tatt opp i seg vekteroppdrag på sykehus, etter hvert som dette har blitt en del av vektervirksomhetenes tjenestetilbud.
- (72) Vekteroverenskomsten mellom NHO og YS/PRIFO ble i sin tid inngått etter mønster av den tilsvarende avtalen mellom NHO og LO/NAF. Det er ikke omtvistet i saken at YS/PRIFO-avtalen var og er en såkalt «blå kopi»-avtale og at praksis mellom NHO og LO/NAF også er relevant for overenskomsten som tvisten her gjelder.
- (73) Med unntak av hendelsene i forbindelse med lønnsoppgjøret i 2012, er det ikke dokumentert at det mellom 1990 og 2015 har vært reist saker av betydning eller vært diskusjoner om helse- og sosialtillegget for noen av overenskomstene.
- (74) I oppgjøret i 2012 krevde NAF, og fikk gjennomslag for, at tillegget for helse- og sosialtjeneste skulle beholdes i overenskomsten, etter at YS/Parat og NHO/NHO Service hadde blitt enige om å fjerne det. Det er imidlertid ingenting som tyder på at det hadde sammenheng med vektertjeneste ved sykehus. Det ble, så langt Arbeidsretten kan se, ikke nevnt spesielt i Rikslønnsnemndas behandling av saken. Det kan nok heller ses som et uttrykk for at NAF ikke var enig i Parats prioriteringer når Parat ønsket å styrke tilleggene for heliport-/flyplasstjeneste, og gikk med på å stryke blant annet tillegget for helse- og sosialtjeneste for å oppnå dette. At tillegget kom inn igjen i Vekteroverenskomsten mellom NHO/NHO Service og YS/Parat i 2014 har etter rettens syn sin forklaring i at avtalen er en «blå kopi» og at partene ønsket at avtalene igjen skulle være like.
- (75) Retten vil i denne sammenheng også vise til at saken om krav om helse- og sosialtillegg på Bjørnsonsgate Botiltak, som lokale tillitsvalgte fra NAF reiste i 2016, ikke ble fulgt opp av NAF og LO sentralt. Disse partene har også blitt varslet om tvisten her, men har valgt å ikke engasjere seg.

- (76) Saksøkte har anført at helse- og sosialtillegget ikke har vært brukt etter at vaktholdet på helse- og sosialkontorene falt bort mot slutten av 1990-tallet. Dette støttes av parts- og vitneforklaringer. Oversikten over bruken av tjenestegrenstilleggene som NHO Service utarbeidet i 2011, viser at tillegget for helse- og sosialtjeneste er brukt i svært begrenset grad. Det fremkom under hovedforhandlingen at dette nok er tale om feilutbetalinger.
- (77) Saksøker har anført at personlige tillegg til vektere ved Lovisenberg har vært gitt for å avskjære krav om tjenestegrenstillegg, og ført til at slike krav ikke har kommet på spissen. Samtidig mener saksøker at bruken av personlige tillegg kan ses som et uttrykk for at ledelsen mente at tjenesten ved sykehuset kvalifiserte for tillegg. Arbeidsretten kan ikke se at dette kan føre frem. Det er ingen holdepunkter i saken som tyder på en slik systematisk bruk av personlige tillegg.
- (78) Arbeidsretten har etter dette kommet til at tillegg for helse- og sosialtjeneste etter Vekteroverenskomsten § 5 nr. 3 Tjenestegrenstillegg må forstås i samsvar med hva som var utgangspunktet for opprettelse av tillegget, det vil si vektertjeneste ved helse- og sosialkontor.
- (79) Arbeidsretten finner dermed ikke grunn til å gå nærmere inn på om vektertjenesten ved Lovisenberg er av en slik karakter at den er sammenlignbar med de vurderingene som ble gjort med hensyn til risiko og krav til kompetanse da tillegget for helse- og sosialtjeneste ble opprettet.
- (80) Dommen er enstemmig.

SLUTNING

De saksøkte frifinnes.

Jakob Wahl
(sign.)

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Tone Aasgaard
(sign.)

Didrik Coucheron
(sign.)

Niels Selmer Schweigaard
(sign.)

Flemming Otto Hansen
(sign.)

Axel Thuve
(sign.)

Rett utskrift bekrefte: